

Norges speiderforbunds innspill til nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene

Norges speiderforbund er en barne- og ungdomsorganisasjon med cirka 18 000 medlemmer, og med mer enn 400 speidergrupper i hele landet.

Vår formålsparagraf lyder: «Norges speiderforbund utvikler mennesker til selvstendighet og til å ta aktivt ansvar i samfunnet i samsvar med idealene fra speiderløftet og speiderloven.»

Dette innspillet er utarbeidet av ungdommer og unge voksne i organisasjonens hovedmålgruppe.

Innhold:

1.1 Målgruppe

1.2 Formål

1.3 Format

2.1 Natur og miljø

2.2 Ung medbestemmelse og påvirkning

2.3 Inkludering og solidaritet

2.4 Frivillige organisasjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner

2.5 Livskvalitet

Del 1: Målgruppe, formål og format

1.1 Målgruppe

I Norges speiderforbund mener vi at alle kan og bør jobbe med bærekraftsmålene, og at barn og unge og frivillige organisasjoner har noe unikt å bidra med.

Selv om mye av ansvaret ligger hos staten, klarer vi aldri å nå bærekraftsmålene uten å engasjere flere. Bærekraft bør ikke være et tema kun blant politikere i Oslo, men noe man bryr seg om i hele landet. Vi må

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse: St. Olavs gate 25, 0166 Oslo | Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: 22 99 22 30 | E-post: [nsf@speiding.no](mailto:nf@speiding.no) | www.speiding.no

engasjere hele Norge, og derfor bør handlingsplanen rette seg mot hele Norge. Bærekraftsmålene er i våre øyne verdens største dugnad, og det er en selvfølge at folk flest skal – og vil – være med på denne dugnaden.

En gruppe som ikke må glemmes, er barn og unge, samt de frivillige organisasjonene de engasjerer seg i. Når barn og unge inkluderes, spres effekten til deres familier og venner, og vi får til et langvarig engasjement på tvers av generasjoner.

Bærekraftsarbeid kan enkelt integreres i for eksempel skolen, både som pensum og i skolehverdagen generelt. I speideren gjør vi dette på hvert møte og hver tur.

1.2 Formål

Vi ønsker å oppnå to ting med handlingsplanen: at hele Norge jobber effektivt for å nå bærekraftsmålene, og at de som allerede jobber med det, anerkjennes og oppmuntres til å gjøre enda mer.

Vi trenger hele Norges innsats i verdens største dugnad, og dermed en plan som engasjerer flest mulig mest mulig. Handlingsplanen må legge til rette for at flere skal ha et forhold til bærekraftsmålene, og bli inspirert til å gjøre sitt for å hjelpe til. Dette gjelder alt fra store bedrifter til familier og barn: Alle har noe å bidra med, og alles innsats er viktig.

Samtidig som de som aldri har hørt om bærekraft, må få en mulighet til å bli kjent med målene, må vi også anerkjenne at mange aktører i samfunnet har jobbet for bærekraft lenger enn bærekraftsmålene selv. Disse finnes overalt i samfunnet, blant annet i frivillige organisasjoner. Staten og handlingsplanen må anerkjenne verdien av dette arbeidet og støtte opp om arbeidet både økonomisk og ved å snakke opp og fremme bidragene.

Samtidig må grupper som aktivt ønsker å kunne påvirke, og har viktige ting å bidra med, få mulighet til å gjøre dette. Dette gjelder spesielt barn og unge – både lokalt og nasjonalt. Det er unge som må leve lengst med konsekvensene om vi ikke når målene, og unge som vil fortsette bærekraftsarbeidet i fremtiden.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse: St. Olavs gate 25, 0166 Oslo | Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 | E-post: nsf@speiding.no | www.speiding.no

ALLTID BEREDT

1.3. Format

Om vi vil at hele Norge skal jobbe med bærekraftsmålene, bør handlingsplanen ha et format som gjør at hele Norge kan bruke den.

Om det blir vanskelig å skrive en plan som kan brukes på alle nivåer, bør det lages kortversjoner til bruk for folk flest. Dette kan være infografikk, plakater, temaspesifikke guider, videoer og korte hefter. Ideelt sett bør planen være formatert slik at organisasjoner og institusjoner enkelt kan gjøre bruk av handlingsplanen – for eksempel at skolen kan lage undervisningsmaterieill, og at vi i speideren kan lage merker og møteopplegg.

Planen kan gjerne være oppdelt i tydelige nivåer, for eksempel stat, kommuner, bedrifter og frivillige organisasjoner, slik at det er en tydelig fordeling av ansvar og muligheter. Dette betyr ikke at vi ønsker en oppskrift på hva hvert nivå bør gjøre, men heller kunnskap om hva staten trenger hjelp til, og hvilke prosesser og virkemidler som kan tas i bruk om frivillige organisasjoner ønsker å hjelpe.

Del 2: Utfordringer og løsninger

2.1 Natur og miljø

Bevisstgjøring og kunnskap

En utfordring på veien mot et bærekraftig Norge er at målene hovedsakelig jobbes med nasjonalt, og at kunnskapen – og derfor engasjementet – ikke er sterkt nok lokalt. Det kan være vanskelig å engasjere seg i noe som føles fjernt, abstrakt og politisk. Felles for alle målene, men kanskje spesielt mål 14 og 15 om naturen, er at erfaring skaper bevisstgjøring og engasjement. Vi i speideren vet at de som bruker naturen ofte, tar hensyn og ansvar for den, fordi de forstår verdien i å beskytte den og vet hvordan de kan hjelpe til.

Ønsker man å ta vare på naturen, mener vi derfor at handlingsplanen burde åpne opp for å i større grad støtte tiltak og organisasjoner som bidrar til at

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse: St. Olavs gate 25, 0166 Oslo | Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 | E-post: nsf@speiding.no | www.speiding.no

ALLTID BEREDT

flere får oppleve naturen på en god og bærekraftig måte. Allemannsretten er et viktig verktøy, og vi mener at alle bør få ta del i friluftslivet, uansett funksjonsnivå, økonomi, geografisk plassering og tidligere erfaring med naturen. Hvis flere får oppleve naturen, er vi flere som vil jobbe for å beskytte den, og flere som jobber for å nå mål 14 og 15.

Beskyttelse av naturen

Det å ta vare på naturen, og dermed nå flere delmål under mål 13, 14 og 15 er en utfordring i seg selv. Noen eksempler på utfordringer er forsøpling av naturen på land og vann, beskyttelse av artsmangfold, og slitasje og overforbruk av naturen i populære turområder.

I våre øyne er en av løsningene på disse utfordringene å inkludere frivillige organisasjoner som er eksperter på området i beskyttelses-arbeidet. Det er ikke alltid så mye som skal til -enkel informasjon om hvordan man tar hensyn når man bruker den lokale naturen på en bærekraftig måte kan nå langt. Dette må kombineres med politikk og økonomiske satsinger som tar hensyn til naturen.

2.2 Ung medbestemmelse og påvirkning

Barn og unges medbestemmelse og påvirkningsmuligheter

Selv om det er barn og unge som kommer til å leve lengst med konsekvensene om vi ikke når bærekraftsmålene i tide, blir de sjelden hørt i bærekraftsdebatten. De unge som deltok i klimamarsjer, ble ofte møtt med hån og arroganse, til tross for at det for mange var en handling basert på et ektefølt demokratisk engasjement for en av vår tids største utfordringer. Når unge stemmer stilnes, mister bærekraftsdebatten ikke bare troverdighet, men også mange svært gode ressurser.

Løsningen på dette er heldigvis ikke uopnåelig: ekte, kontinuerlig inkludering av unge i bærekraftsdebatten i alle ledd. Handlingsplanen bør legge til rette for ung medbestemmelse gjennom å forbedre nåværende plattformer hvor unge kan uttale seg demokratisk, og ved behov utvikle nye. Det finnes mange frivillige organisasjoner og ungdomsorganisasjoner som

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse: St. Olavs gate 25, 0166 Oslo | Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 | E-post: nsf@speiding.no | www.speiding.no

ALLTID BEREDT

har stor kunnskap om bærekraftsmålene, ung påvirkning og inkluderende debatt – LNU er et eksempel på dette. Disse organisasjonene bør brukes og anerkjennes, slik at unge kan være ressurser i bærekraftsarbeidet og få kjenne eierskap til de målene som vil forme fremtiden deres.

Ledere og rollemodeller for et mer bærekraftig samfunn

Om vi skal nå bærekraftsmålene i tide, trenger vi ledere og rollemodeller i alle deler av samfunnet, som kan inspirere og engasjere dem rundt seg til å gjøre en innsats for et mer bærekraftig samfunn. Vi trenger ledere fra alle samfunnsgrupper, ildsjeler med kunnskap, kompetanse og engasjement.

Barne- og ungdomsorganisasjoner og andre frivillige organisasjoner er en utrolig viktig plattform for å skape gode rollemodeller. I speideren jobber vi veldig aktivt med dette – vi utdanner ledere for et bærekraftig samfunn. Disse lederne tar ansvar i sin egen hverdag, på skolen, jobben, i fritiden og med familie og venner. I speideren får alle mulighet til å lære ledelse, uansett kjønn (omtalt i delmål 5.5), alder og bakgrunn. Vi får dermed oppleve og nyte godt av potensialet til svært mange barn, unge og voksne som ikke ellers hadde hatt den muligheten. Vi vet at alle mennesker kan være gode ressurser, og håper at dette inkluderes og utnyttes i handlingsplanen.

2.3 Inkludering og solidaritet

Inkludering og solidaritet lokalt

Et bærekraftig samfunn er et samfunn der alle inkluderes og verdsettes. I Norge er det dessverre mange innbyggere som utestenges fra viktige arenaer for samfunnsdeltakelse, læring og sosialt samvær. Blant annet øker barnefattigdommen i Norge. Dette gjør at mange barn og unge mister muligheten til å delta på fritidsaktiviteter, og da mister de også mye viktig glede og læring. På samme måte ekskluderes mange barn og unge med funksjonsnedsettelse, samt unge fra mange ulike minoritetsgrupper.

Vi i frivillige organisasjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner vil svært gjerne være en del av løsningen på denne utfordringen. Organisasjoner, tiltak og bedrifter som jobber med inkludering, gjør en fantastisk jobb, men

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse: St. Olavs gate 25, 0166 Oslo | Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 | E-post: nsf@speiding.no | www.speiding.no

ALLTID BEREDT

trenger støtte for å nå enda lenger. Relevant informasjon, økonomisk støtte og fremsnakk av gode eksempler vil kunne hjelpe mange organisasjoner med å inkludere mer. Vi må også bli flinkere til å dra nytte av hverandre: kunnskapsdeling mellom ulike organisasjoner, samt organisasjoner og staten er en viktig bit av puslespillet. I speideren vet vi at inkludering er en mulighet heller enn en byrde! Vi håper at handlingsplanen også er tydelig på dette, og at vi i fremtiden kan bli enda bedre på å få med alle – sammen.

Internasjonalt samarbeid og solidaritet

Selv om mye av arbeidet for bærekraftsmålene foregår lokalt, er det viktig å huske at ingen land kan nå målene alene, og at vi alle har et felles ansvar for jorda vår. Vi i speideren er veldig klar over at ikke alle unge i verden har lik mulighet til for eksempel utdanning, medbestemmelse og fritidsaktiviteter. Det kan derimot være vanskelig å dele kunnskap og forstå hverandres situasjoner og hverdag, noe som igjen kan gjøre det vanskelig å hjelpe hverandre.

Vi må bli flinkere på å jobbe sammen for å løse denne utfordringen, og i speideren gjør vi dette med et sterkt fokus på samarbeid og solidaritet. Vår Speideraksjon, der vi samler inn penger til prosjekter i samarbeid med flyktningshjelpen, fokuserer like mye på informasjon og kunnskap som på økonomisk støtte. Vi har troen på at unge kan hjelpe unge, og organisasjoner kan hjelpe organisasjoner, når de har den riktige støtten, kunnskapen og ressursene. Dette fasiliterer møter mellom mennesker, noe som skaper bærekraftige samarbeid og gode resultater. Vi har god erfaring med dette i speideren, der våre verdensorganisasjoner jobber for fred og bærekraft gjennom internasjonale leirer og arrangementer, demokratisk påvirkning, og økonomisk støtte og praktisk hjelp ved behov.

2.4 Frivillige organisasjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner

Frivillighet og uformell læring

Skal vi nå bærekraftsmålene, må alle engasjeres og inkluderes i mye større grad enn slik det er nå. For å skape lokalt og varig engasjement og kunnskap om bærekraft må vi klare å nå ut til alle i samfunnet, også barn og unge, på

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse: St. Olavs gate 25, 0166 Oslo | Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 | E-post: nsf@speiding.no | www.speiding.no

ALLTID BEREDT

en måte som engasjerer og inkluderer dem. Ønsker vi at flere mennesker skal jobbe for bærekraftsmålene, må vi møte dem der de er.

Skolen er en viktig arena for dette, men det er ikke den eneste arenaen. Uformelle læringsplattformer som barne- og ungdomsorganisasjoner har også et stort potensial for å bidra til bærekraftsarbeidet, og mange organisasjoner har jobbet aktivt med bærekraftsmålene lenge. Arbeidet kan enten handle om å spre kunnskap om bærekraftsmålene direkte, eller mer indirekte, gjennom å utdanne barn og unge som vil ta ansvar for bærekraft.

I speideren gjør vi begge deler. Vi lar barn og unge lære problemløsning, kreativ tenking, ledelse og samarbeid gjennom praktiske og morsomme aktiviteter. Speidere lærer også om hvordan de kan leve et bærekraftig liv, om demokrati og ledelse, miljø, natur og klima, inkludering og mangfold, og om forbruk, helse og internasjonalt samarbeid. Dette skaper langvarig, bærekraftig engasjement. Handlingsplanen bør ta opp hvordan vi kan styrke barne- og ungdomsorganisasjoner i deres arbeid for bærekraftsmålene, og hvordan man kan gjøre det lettere å sette bærekraft på agendaen for alle organisasjoner, bedrifter og tiltak.

2.5 Livskvalitet

Livskvalitet og psykisk helse

Om vi skal klare å nå bærekraftsmålene og ta vare på jorda, må vi også ta vare på menneskene. Menneskers psykiske helse, utvikling og livskvalitet kan ikke nedprioriteres om vi skal nå målene, og vi har en lang vei å gå før vi er i mål. I speideren er vi ekstra opptatt av barn og unges livskvalitet, og vi håper at handlingsplanen har et liknende fokus.

Skal vi sikre god livskvalitet for unge, må vi sikre gode, trygge møteplasser og legge vekt på å fremme god psykisk helse. Ungdomsorganisasjoner kan være en av disse møteplassene for barn og unge, og andre frivillige organisasjoner kan ha samme rolle for voksne. Ungdomsorganisasjoner kan tilby en møteplass uten rusmidler, der unge får oppleve mestring uten prestasjonspress, og der de får utvikle seg selv og være seg selv.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse: St. Olavs gate 25, 0166 Oslo | Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 | E-post: nsf@speiding.no | www.speiding.no

Member of the World Organization of the Scout Movement (WOSM) and the World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS).

ALLTID BEREDT

Organisasjonene kan være et sted uten tabuer og stereotypier, der barn og unge lærer sammen og får verktøy for å takle motgang og vansker. Vi håper at handlingsplanen ser verdien av dette og anerkjenner det viktige arbeidet som gjøres av tusenvis frivillige over hele landet, for å gjøre de fremtidige generasjonene robuste, selvstendige og trygge på seg selv.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse: St. Olavs gate 25, 0166 Oslo | Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: 22 99 22 30 | E-post: nsf@speiding.no | www.speiding.no

Member of the World Organization of the Scout Movement (WOSM) and the World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS).